

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 5.12.2007
KOM(2007) 769 lõplik

**KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE NING
EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE**

**mis käsitleb nõukogu 28. mai 2001. aasta määruse (EÜ) nr 1206/2001 (liikmesriikide
kohtute vahelise koostöö kohta tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusajades)
kohaldamist**

1. TAUST

Käesolev komisjoni aruanne on koostatud vastavalt nõukogu 28. mai 2001. aasta määruse (EÜ) nr 1206/2001 (liikmesriikide kohtute vahelise koostöö kohta tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusajades)¹ artiklile 23.

Kuni 2001. aastani ei olnud tõendite kogumist käsitlevat kõikide liikmesriikide vahelist siduvat õigusakti. Euroopa Liidu Nõukogu võttis 2001. aastal vastu määruse (EÜ) nr 1206/2001 liikmesriikide kohtute vahelise koostöö kohta tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusajades, millega sätestatakse teises liikmesriigis tõendite kogumist lihtsustav menetluskord. Määrust kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2004 kogu liidus, v.a Taanis. Asjaomastes liikmesriikides asendab kõnealune määrus Haagi 1970. aasta konventsiooni. Määrus ja selle rakendamiseks vajalik teave on kättesaadav Euroopa tsiviilasjade atlase kodulehel:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_information_et.htm

Pärast määruse jõustumist on komisjon pidanud korduvalt aru selle kohaldamise üle seoses tsiviil- ja kaubandusajade käsitleva Euroopa justiitsvõrgustikuga. Komisjon on samuti koostanud määruse kohaldamiseks praktilise juhendi, konsulteerides justiitsvõrgustikuga. Lisaks on ta tellinud määruse kohaldamise kohta uuringu.

1.1. Tsiviilasjade käsitleva Euroopa justiitsvõrgustiku koosolekud

Määruse kohaldamist on korduvalt arutatud tsiviilasjade käsitleva Euroopa justiitsvõrgustiku koosolekutel.

13.–14. detsembril 2004 ja 11. detsembril 2006 toimunud iga-aastaselt koosolekul, kus osalesid kõik võrgustiku liikmed, korraldati eraldi arutelu määruse kohaldamisega seotud kogemuste vahetamiseks. Koosolekutel tõstatatud küsimustest olid kõige olulisemad järgmised:

- praktilised probleemid (mõnikord saadetakse taotlused endiselt keskasutusele või kasutatakse vormil taotleva riigi keelt või esinevad muud probleemid taotleva ja taotluse saanud kohtu vahelises teabevahetuses);
- määruse rakendusala, eriti "tsiviil- ja kaubandusajades" ja "tõendite" mõiste (eelkõige isadustestide puhul DNA ja vereproovide võtmisel tekkivad probleemid);
- tänapäevase sidetehnoloogia kasutamine tõendite kogumisel. Eelkõige on esitatud kaebusi selle kohta, et paljudes liikmesriikides ei ole veel videokonverentside pidamiseks vajalikke tehnilisi vahendeid.

21. aprillil 2005 arutas justiitsvõrgustik praktilise juhendi kavandit, mille olid temaga konsulteerides koostanud komisjoni talitused. Juhendi eesmärk on anda nõu kohtunikele, advokaatidele ja keskasutustele ning aidata määrust paremini mõista. Juhend on kättesaadav järgmisel Interneti-aadressil:

---

¹ EÜT L 174, 27.6.2001, lk 1.

http://ec.europa.eu/civiljustice/evidence/evidence_ec_guide_et.pdf

2006. aasta lõpus ja 2007. aasta alguses saatis komisjon liikmesriikidele 50 000 juhendi eksemplari. Seega peaksid olema juhendi saanud kõik kõnealuse määruse kohaldamisega seotud kohtud.

1.2. Määruse (EÜ) nr 1206/2001 kohaldamist käsitlev uuring

Nagu eespool öeldud, tellis komisjon käesoleva aruande koostamiseks määruse kohaldamist käsitleva uuringu, mille valmistas ette töövõtja. Uuring on kättesaadav järgmisel Interneti-aadressil:

http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

Uuring põhieesmärk oli analüüsida empiiriliselt määruse kohaldamist, eelkõige seda, kas kohtutevaheline koostöö tõendite kogumisel on tänu määruse kohaldamisele paranenud, lihtsustunud ja kiirenenud.

Uuring põhineb küsitlusel, mille töövõtja korraldas 2006. aasta novembrist 2007. aasta jaanuarini, kusjuures erinevate määruse artikli kohaldamist käsitlevale küsimustikule saadud 544 vastusest valiti välja 424. Küsimustikule vastasid liikmesriikide ametiasutused, kohtunikud, prokurörid ja muud määruse kohaldamisega seotud isikud.

2. MÄÄRUSE (EÜ) NR 1206/2001 KOHALDAMINE

Käesolevas punktis keskendutakse sellele, kas määruse kohaldamine on parandanud, lihtsustanud ja kiirendanud kohtutevahelist koostööd tõendite kogumisel, ning teatavate määruse sätete kohaldamisele praktikas.

2.1. Taotluste rahuldamiseks kuluv aeg

Uuringu kohaselt rahuldatakse suurem osa tõendite kogumise taotlusi määruse artikli 10 lõikes 1 ettenähtud 90 päeva jooksul (vt I lisa). Küsimustikule saadud vastustest selgub, et enne määruse jõustumist kulus selleks kauem aega. Märkimisväärse arvul juhtudest ületatakse siiski 90päevast tähtaega. Mõnel juhul kulub taotluse rahuldamiseks koguni üle 6 kuu. Lisaks on taotluste rahuldamiseks kuluv aeg eri liikmesriikides üsna erinev. Eriti väärneb märkimist asjaolu, et paljudes 2004. aastal Euroopa Liiduga ühinenud liikmesriikides rahuldatakse taotlused üldiselt 90 päeva jooksul, samal ajal kui mõnes teises liikmesriigis kiputakse selleks vajama rohkem aega.

2.2. Keskasutused

Näib, et üldiselt täidavad keskasutused neile määrusega pandud ülesandeid tõhusalt (vt II lisa). Mõned liikmesriigid on siiski oluliselt tõhusamad kui teised.

Uuringust ilmneb samuti, et vahel tuleb keskasutustel vastavalt määruse artikli 3 lõike 1 punktile b² lahendada mitmesuguseid probleeme, mis võivad seoses taotlusega tekkida.

Kuigi määruses on sätestatud, et tõendite kogumise taotluste edastamine toimub liikmesriikide kohtute vahel otse, näitavad uuringu tulemused, et mitte üksnes "erandjuhul", vaid "mõnikord" või isegi "sageli" edastavad pädevale kohtule taotluse keskasutused. Sellest võib järeldada, et määrust ei tunta praeguses kohanemisetapis veel piisavalt ning et tuleks teha kõik, et seda Euroopa Liidu kohtutele rohkem tutvustada.

2.3. Vormid

Uuringu kohaselt ei valmista standardvormide kasutamine üldiselt muret (vt III lisa). Nimetatud vormide kasutusevõtmist peetakse väga positiivseks ja seda loetakse peamiseks põhjuseks, miks tõendite kogumine on lihtsustunud ja kiirenenud. Vormide täitmise tegevatele õigusala töötajatele ei ole paraku antud piisavalt koolitust, mis tekitab vormide kasutamisel probleeme. Eelkõige selgub uuringust, et mõnikord ei ole vormi kõik osad täidetud või puudub taotluse rahuldamiseks vajalik teave.

2.4. Sidetehnoloogia

Uuring näitab, et määruse artikli 10 lõikes 4 ja artikli 17 lõikes 4 osutatud sidetehnoloogia on praktikas lihtsustanud ja kiirendanud tõendite kogumist teistes liikmesriikides, kuid seda kasutatakse ikka veel üsna harva. Sidetehnoloogia, eriti videokonverentsi kasutamine ise ei ole üldjuhul probleeme põhjustanud (vt IV lisa).

Sellest võib järeldada, et sidetehnoloogia kasutamine lihtsustab küll oluliselt tõendite kogumist, kuid samal ajal rakendatakse praegu kahjuks ainult väike osa selle potentsiaalset, sest vajalik tehnoloogia ei ole kõikjal kättesaadav.³ Liikmesriigid peaksid tegema edaspidi märkimisväärseid jõupingutusi, et kasutada rohkem sidetehnoloogiat, eriti videokonverentsi. E-kohtu täiendava edendamise olulisust on rõhutanud ka nõukogu, kes palus oma 12. ja 13. juuni 2007. aasta kohtumisel jätkata tööd "eesmärgiga luua Euroopa tasandil [selleks vajalik] tehniline platvorm", ning Euroopa Ülemkogu, kes teatas oma 21. ja 22. juuni 2007. aasta kohtumise järeldustes, et "nõukogu peaks edasi edendama elektroonilist teabevahetust õigusküsimustes (e-kohus)".

2.5. Taotluste edastamine

Uuringu põhjal näib (vt V lisa), et taotlused ja teatised edastatakse tavaliselt "kõige kiirema edastusvahendi" abil (määruse artikkel 6)⁴.

---

² Küsimustikus esitatud märkustest ei selgu siiski kuigi täpselt, mis liiki probleeme keskasutused on pidanud lahendama.

³ Videokonverentsi vahenditega varustatud kohtute nimekiri on esitatud Euroopa tsiviilasjade atlas. Praegu on videokonverentse võimalik pidada kõikides Madalmaade ja Portugali kohtutes ning mõnedes Austria, Eesti, Iirimaa, Küprose, Rootsi, Saksamaa, Sloveenia, Soome ja Ühendkuningriigi kohtutes.

⁴ Olgu lisatud, et kõik liikmesriigid aktsepteerivad posti teel saadetud taotlusi ja enamik neist (v.a Hispaania ja Poola) aktsepteerib ka faksi teel saadetud taotlusi. E-postiga saadetud taotlusi aktsepteerivad ainult 13 liikmesriiki (Eesti, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Läti, Malta, Portugal, Prantsusmaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Tšehhi ja Ungari).

2.6. Otsene teabevahetus kohtute vahel

Ühe kõige olulisema uuendusena on määruses erinevalt 1970. aasta Haagi konventsioonist tõendite kogumise kohta sätestatud, et tõendite kogumise taotluste edastamine peab toimuma liikmesriikide kohtute vahel otse.

Uuringust selgub, et taotlevad kohtud ja taotluse saanud kohtud (artikkel 2) täidavad üldiselt neile määrusega pandud ülesandeid tõhusalt. Liikmesriigiti esineb siiski erinevusi.

Näib, et taotluste otseedastus kohtute vahel ei ole erilisi probleeme tekitanud. Nagu eespool punktis 2.2 märgitud, juhtub praeguses kohanemisetapis veel sageli, et määruse puuduliku tundmise tõttu ei kasutata kohtutevahelist otsest teabevahetust, vaid keskastustel palutakse edastada taotlus pädevale kohtule, mille tulemusena tõendite kogumine viibib.

2.7. Tõendite vahetu kogumine (artikkel 17)

Üks määruse iseloomulikest joontest on ka taotleva kohtu võimalus koguda tõendeid vahetult mõnes teises liikmesriigis.

Uuringu kohaselt on määruse artiklis 17 ettenähtud tõendite vahetu kogumise võimalust seni väga harva kasutatud. Nendel juhtudel, kui seda on tehtud, on see lihtsustanud ja kiirendanud tõendite kogumist, ilma et oleks täheldatud erilisi probleeme (vt VII lisa).

2.8. Artikli 18 kohaldamine (kulud)

Uuringu põhjal võib öelda, et seoses määruse artikli 18 kohaldamisega ei ole erilisi probleeme tekkinud (vt VIII lisa). Selgub siiski, et mõned vastanutest suhtuvad negatiivselt asjaolusse, et ekspertide tasude hüvitamist käsitlevad õigusaktid erinevad liikmesriigiti.

2.9. Tõlgendamisest tulenevad probleemid

Uuringust ilmneb, et määruse kohaldamisel ei ole tekkinud suuri tõlgendamisprobleeme. Võib siiski märgata, et "tsiviil- ja kaubandusajade", "tõendite" ja "kohtu" mõiste ei ole alati selge. Mõned vastanutest soovivad, et nende mõistete sisu täpsustataks juhendites (vt IX lisa).

Eriti näib probleeme tekitavat asjaolu, et "tõendite" mõiste ei ole määruses määratletud. Selle tulemusena on määruses kasutatud "tõendite" mõistet tõlgendatud väga erinevalt, eriti DNA ja vereproovide ning perekonna- ja lapsekaitsealase ekspertiisi puhul. Kuigi tuleb võtta arvesse, et lõpliku otsuse tegemise õigus "tõendite" mõiste tõlgendamisel kuulub Euroopa Kohtule,⁵ arvab komisjon, et nimetatud mõistet tuleks tõlgendada iseseisvalt ja et määruse eesmärkide saavutamiseks on vajalik, et selle rakendusala ei

---

⁵ Olgu lisatud, et ühe määruse tõlgendamisega seotud küsimuse arutamine on praegu Euroopa Kohtus pooleli. Euroopa Kohtu poole pöördunud kohus küsib kohtuasjas C-175/06, Tedesco v. Fittings Srl, kas Itaalia tööstus- ja intellektuaalomandi seadustiku artiklite 128 ja 130 alusel esitatud taotlus kauba kirjelduse saamiseks on määruse (EÜ) nr 1206/2001 tähenduses "tõendite kogumise" toiming.

piirataks tarbetult kitsa tõlgendusega. Selle küsimuse puhul tuleks ka edaspidi vahetada tsiviil- ja kaubandusasju käsitleva justiitsvõrgustiku raames arvamusi ja kogemusi.

2.10. Osutamine liikmesriikide õigusaktidele

Kuigi määruses osutatakse korduvalt liikmesriikide õigusele, ei olda arvamusel, et see tekitaks suuri probleeme. Uuring näitab siiski, et mõnede vastanute arvates tuleks liikmesriikide õigusaktid järk-järgult ühtlustada (vt X lisa).

2.11. Kooskõla 1970. aasta Haagi konventsiooniga

Määrus on kooskõlas muude õigusaktidega, näiteks 1970. aasta Haagi konventsiooniga tõendite kogumise kohta (vt XI lisa).

2.12. Tõendite kogumise lihtsustamine ja kiirendamine

Määrus on lihtsustanud ja kiirendanud tõendite kogumist (vt XII lisa), kuid liikmesriigiti väga erineval määral.

3. JÄRELDUSED

Komisjoni järeldused määruse (EÜ) nr 1206/2001 kohaldamise kohta alates selle jõustumisest 2004. aastal on järgmised:

Kohtutevaheline koostöö tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusasjades on määruse kohaldamise tulemusena üldiselt paranenud, lihtsustunud ja kiirenenud. Määrus on saavutanud piisaval määral mõlemad oma põhieesmärgid – esiteks lihtsustanud ja teiseks kiirendanud kohtutevahelist koostööd tõendite kogumisel. Koostöö on lihtsustunud peamiselt tänu taotluste otseedastuse ja standardvormide kasutuselevõtmisele kohtute vahel (kuigi olenevalt liikmesriigist saadetakse taotlused mõnikord või isegi sageli ikka veel keskastutusele). Koostöö kiirenemisest annab tunnistust asjaolu, et alates määruse jõustumisest kulub tõendite kogumise taotluste rahuldamiseks enamasti vähem aega ja peetakse kinni 90päevasest tähtajast, nagu määruses ette nähtud.

Seega ei ole määrust vaja muuta, küll aga tuleks parandada selle toimimist. Praeguses kohanemisetapis tuleks eelkõige parandada järgmisi määruse kohaldamise tahke:

Esiteks näitavad paljud tulemused, et õigusala töötajad ei tunne veel määrust piisavalt, vaatamata tsiviilasju käsitleva Euroopa justiitsvõrgustiku raames toimunud arutelule ja praktilise juhendi kättesaadavusele kõikides liikmesriikides. See põhjustab tarbetuid viivitusi ja probleeme.

Seetõttu tuleks tsiviil- ja kaubandusasju käsitleva Euroopa justiitsvõrgustiku raames tehtud tööd liikmesriikides paremini ära kasutada ja eelkõige tagada, et võetaks kõik meetmed praktilise juhendi ulatuslikuks levitamiseks õigusala töötajate seas.

Näib, et tõendite kogumine on liikmesriigiti lihtsustunud ja kiirenenud väga erineval määral. See on eriti ilmne tõendite kogumiseks kuluva aja puhul, sest mõnes liikmesriigis ei peeta 90päevasest tähtajast sageli kinni. Keskasutuste tõhusus ja tänapäevase sidetehnoloogia, eriti videokonverentsi kättesaadavus on aga samuti liikmesriigiti väga erinev.

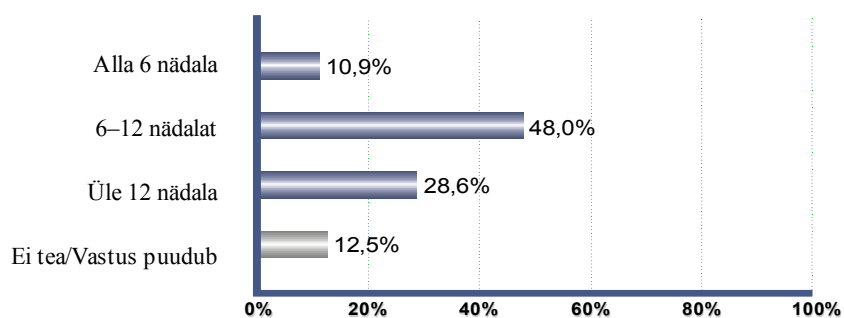
Lisaks tuleb järeldada, et mitte ainult sidetehnoloogia võimalusi ei ole täielikult rakendatud, vaid ka tõendite vahetut kogumist kasutatakse üsna harva, kuigi selline võimalus on määruses olulise uuendusena ette nähtud.

Seepärast:

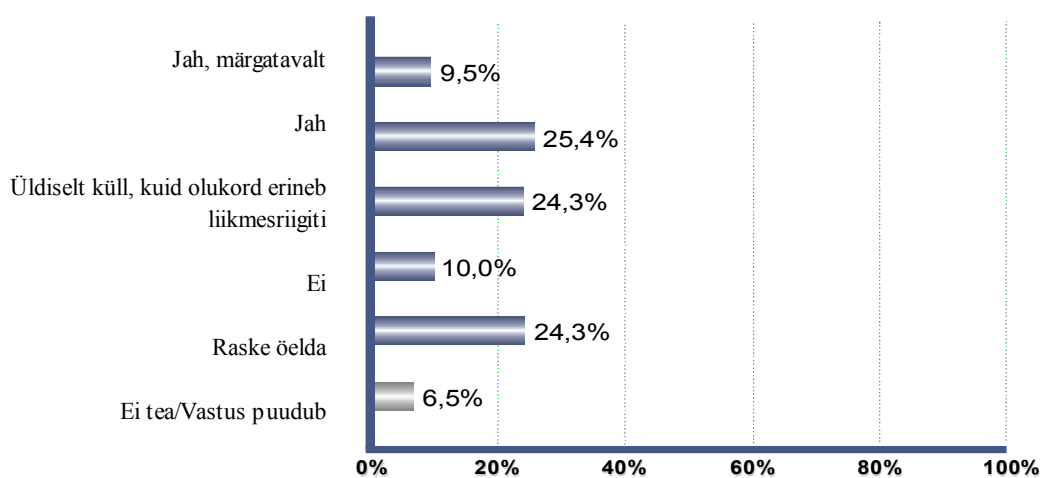
- toetab komisjon mis tahes täiendavaid jõupingutusi määruse paremaks tutvustamiseks Euroopa Liidu õigusala töötajatele, eriti jõupingutusi, mis lähevad kaugemale praktilise juhendi levitamisest;
- arwab komisjon, et liikmesriigid peaksid võtma meetmeid, et tagada taotluste rahuldamisel 90päevase tähtaja järgimine;
- on komisjon seisukohal, et sidetehnoloogia, eriti videokonverents, on oluline vahend tõendite kogumise lihtsustamiseks ja kiirendamiseks, kuid selle kõiki võimalusi ei ole veel kaugeltki ära kasutatud. Seetõttu ergutab komisjon liikmesriike võtma meetmeid, et anda seoses tõendite kogumisega kohtutele videokonverentside korraldamiseks vajalikud vahendid. Nõukogu ja Euroopa Ülemkogu on samuti rõhutanud e-kohtu edasise edendamise olulisust (vastavalt 12. ja 13. juuni ja 21. ja 22. juuni 2007. aasta kohtumisel).

I lisa: taotluste rahuldamiseks kuluv aeg

Kui kaua kulub Teie kogemuste põhjal keskmiselt taotluste rahuldamiseks?

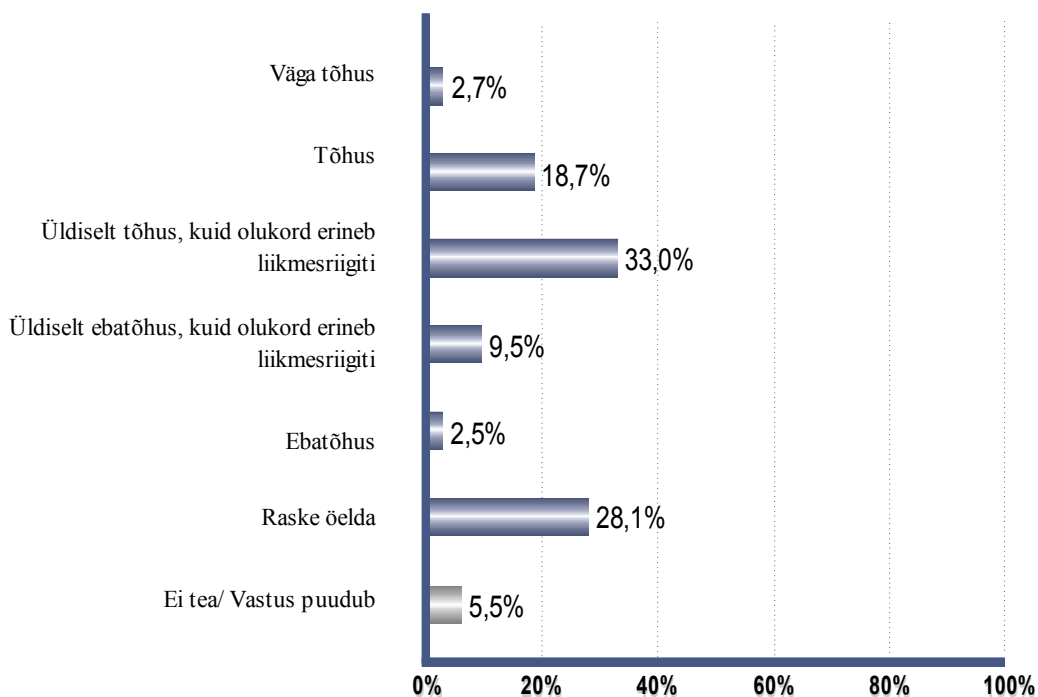

Kas enne määruse jõustumist kulus selleks kauem aega?

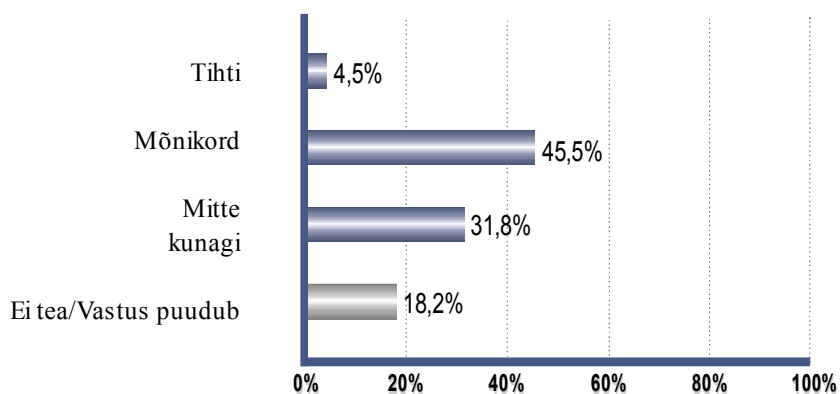

II lisa: keskasutused

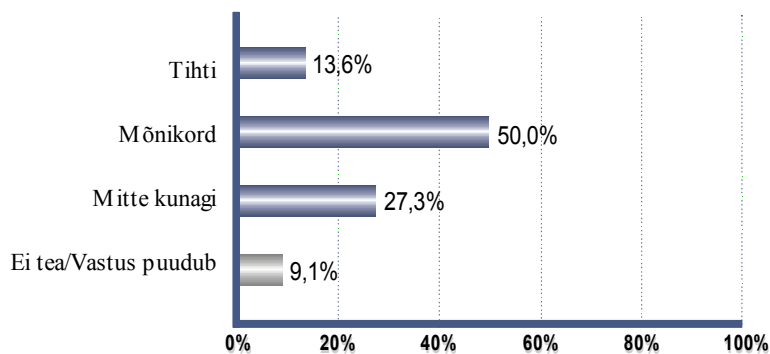
Kui tõhus on keskasutuste tegevus teabe edastamisel kohtutele ning lahenduste otsimisel seoses taotlusega tekkida võivatele probleemidele?

Kui tihti on keskasutustel tulnud otsida lahendusi seoses taotlusega tekkinud probleemidele?

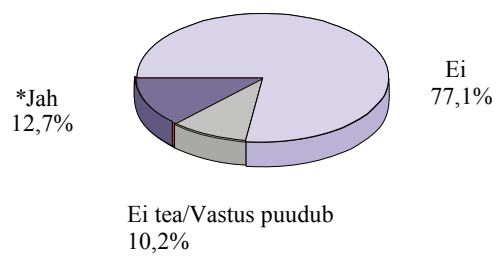

Kui tihti on keskasutused Teie kogemuste põhjal pidanud edastama taotleva kohtu taotluse pädevale kohtule?

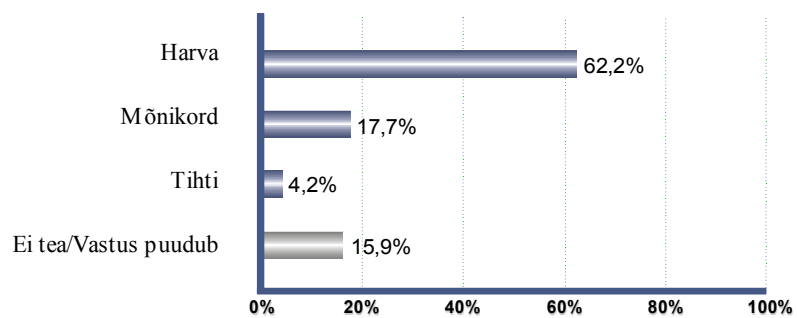
III lisa: vormid

Kas vormide kasutamisel on tekkinud praktilisi probleeme? Kui jah, siis missuguste vormide puhul? Miks?

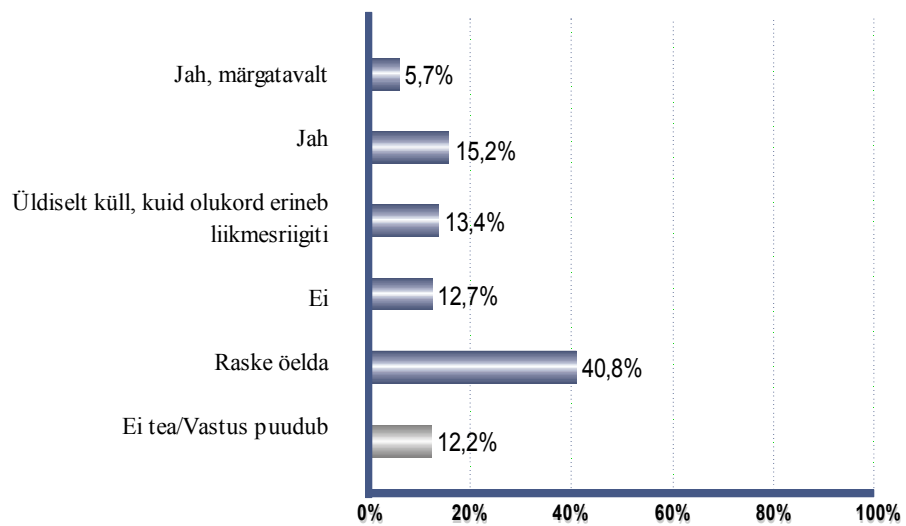

IV lisa: sidetehnoloogia

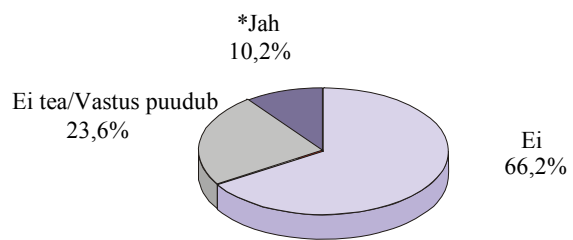
Kui sageli kasutatakse tõendite kogumiseks sidetehnoloogiat? Milliste taotluste puhul?

Kas sidetehnoloogia on tegelikkuses lihtsustanud ja kiirendanud tõendite kogumist teistes liikmesriikides?

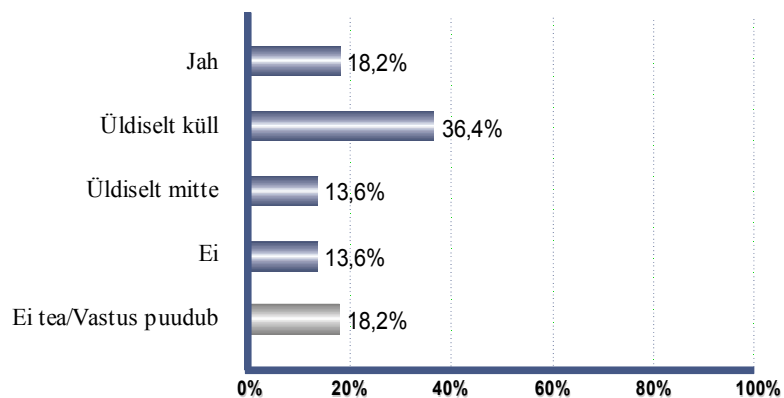

Kas sidetehnoloogia kasutamine on põhjustanud probleeme? Kui jah, siis milliseid?

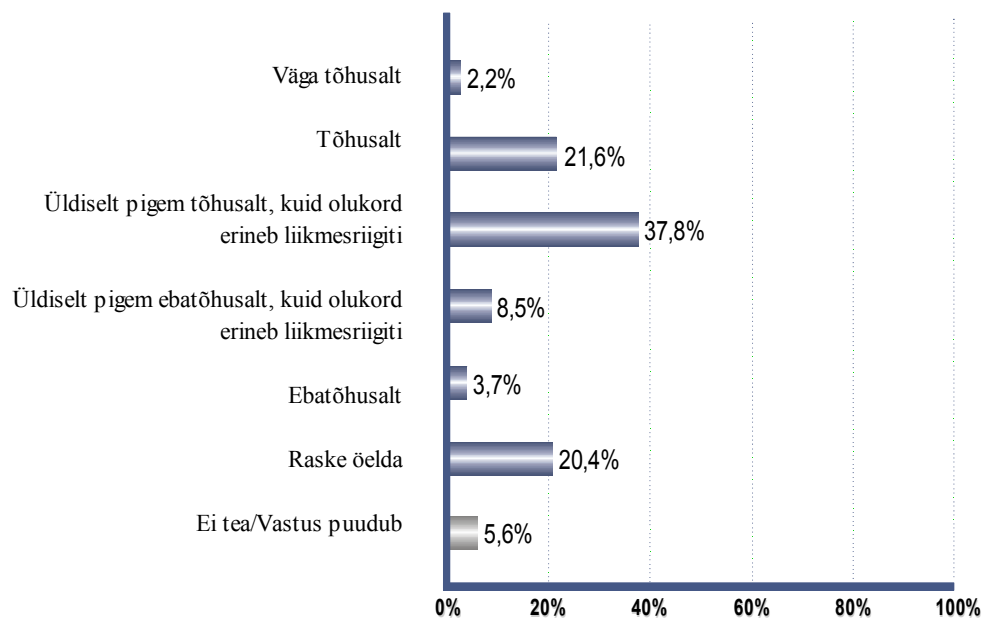
V lisa: taotluste edastamine

Kas taotlused ja teatised edastatakse Teie liikmesriigile "kõige kiirema edastusvahendi" abil, mida ta aktsepteerib, nagu on sätestatud kõnealuse määruse artiklis 6?

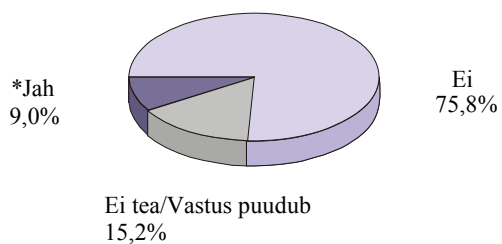

VI lisa: otsene teabevahetus kohtute vahel

Kui tõhusalt täidavad taotlevad kohtud ja taotluse saanud kohtud (artikkel 2) neile määrusega pandud ülesandeid?

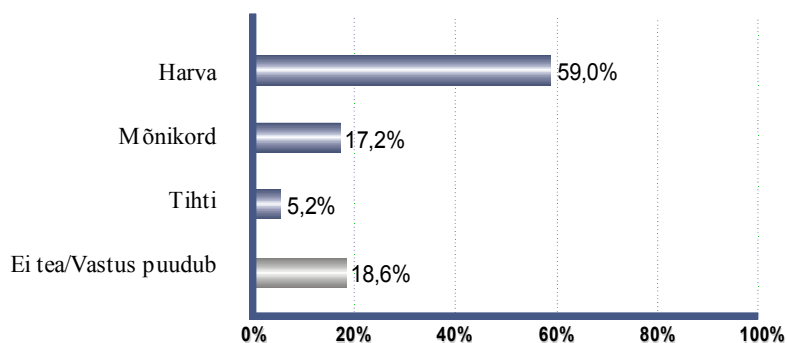

Kas kohtutevaheline otsene teabevahetus on põhjustanud probleeme?

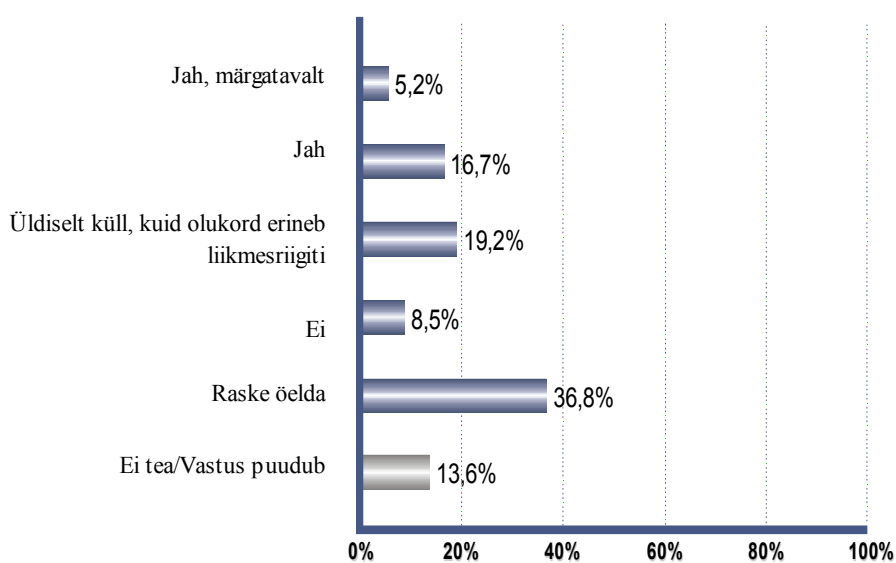

VII lisa: tõendite vahetu kogumine

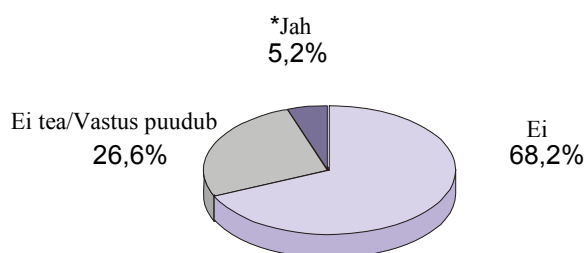
Kui tihti kogutakse tõendeid vahetult?

Kas see meetod on tegelikkuses lihtsustanud ja kiirendanud tõendite kogumist teistes liikmesriikides?

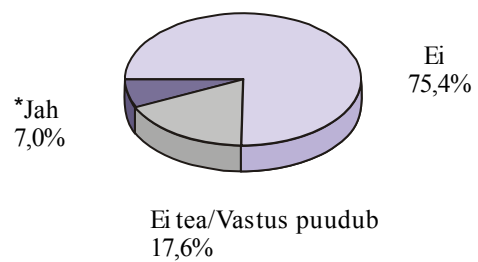

Kas artikli 17 kohaldamine on põhjustanud probleeme? Kui jah, siis milliseid?

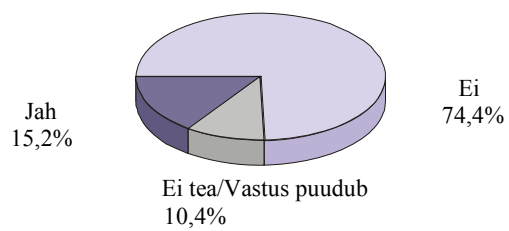
VIII lisa: artikli 18 kohaldamine

Kas artikli 18 (kulud) kohaldamine on põhjustanud praktikas probleeme? Kui jah, siis milliseid?

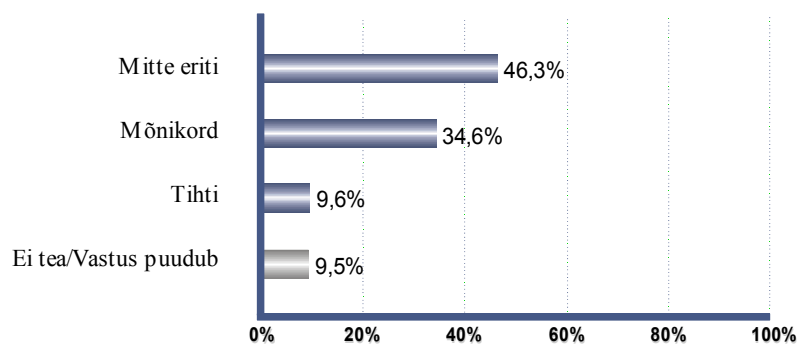
IX lisa: tõlgendamisest tulenevad probleemid

*Kas määruse tõlgendamisel on tekkinud probleeme, eriti seoses selle rakendusala ja "tõendite" mõistega?
Kas selle tulemusena on keeldutud taotluse rahuldamisest (artikkel 14)?*

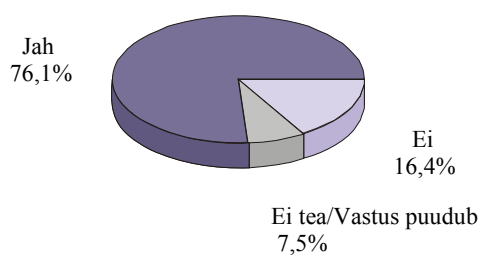

X lisa: viide liikmesriikide õigusaktidele

Kas asjaolu, et määruses viidatakse sageli liikmesriikide õigusaktidele, tekitab Teie arvates probleeme?

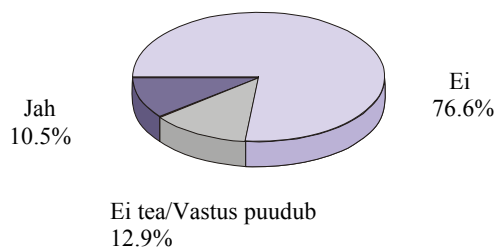

Kas peate soovitavaks liikmesriikide menetlusõiguse ühtlustamist tõendite kogumise valdkonnas?

XI lisa: kooskõla 1970. aasta Haagi konventsiooniga

Kas olete täheldanud, et määrus ei ole kooskõlas muude õigusaktidega, näiteks 1970. aasta Haagi konventsiooniga tõendite kogumise kohta?

XII lisa: tõendite kogumise lihtsustamine ja kiirendamine

Kas määruse (EÜ) nr 1206/2001 kohaldamine on Teie kogemuste põhjal lihtsustanud ja kiirendanud kohtutevahelist koostööd tõendite kogumisel?

